

Ziekenhuis Rivierland skml

Externe kwaliteitsrondzendingen

Hoe goed scoren we?

Coeliakie

10 november 2022

Roseri de Beer
Laboratoriumspecialist klinische chemie
Bestuurslid sectie algemene chemie SKML

Ziekenhuis Rivierland skml

Rondzending

Per jaar 2 rondes van 5 monsters.

Bepaling

IgA tegen tissue transglutaminase
IgG tegen tissue transglutaminase
IgA tegen endomysium
IgG tegen endomysium
IgA tegen gedeamideerd gliadine
IgG tegen gedeamideerd gliadine
Anti-TG2 IgA ULN categorie

Vraag : Zijn er coeliakie gerelateerde antistoffen aantoonbaar?
In welke van de volgende categorieën valt de uitslag van de IgA transglutaminase antistoffen (TG2-IgA)?
<1x ULN, 1-3x ULN, 3-10x ULN, >10x ULN

Waarom zo opgezet?

Ziekenhuis Rivierland skml

Ziektebeeld coeliakie

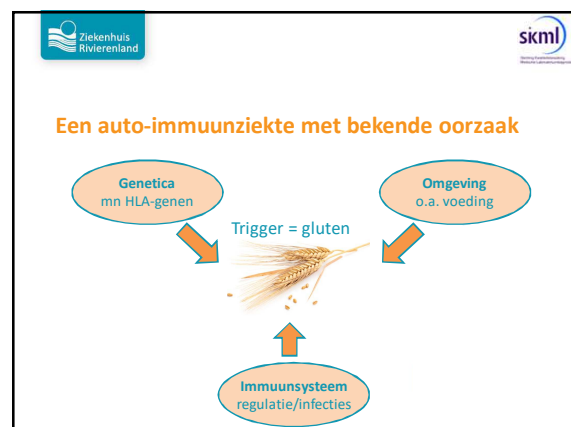
Prevalentie geschat op 1:100-1:300
→ 1% van de NLse bevolking heeft coeliakie

Klachten zijn zéér heterogeen

- **Gastro-intestinaal** (diarree, boeren, obstipatie)
- Gewichtsverlies / groeiachterstand (voedingsdeficiënties)

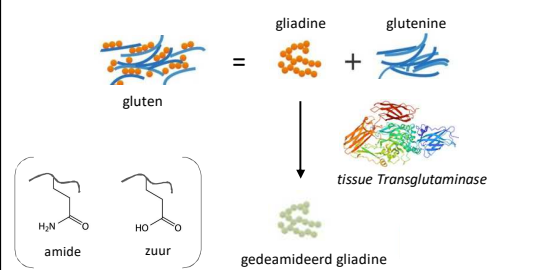
Maar ook betrokkenheid van

- Huid (acne, eczeem, dermatitis herpetiformis)
- Neurologisch (ataxie, neuropsychiatrisch, epilepsie)
- Bewegingsapparaat (osteoporose, artritis)

Ziekenhuis Rivierland skml

Gluten nader bekeken

Ziekenhuis Rivierland skml

Rondzending

Per jaar 2 rondes van 5 monsters.

Bepaling

IgA tegen tissue transglutaminase
IgG tegen tissue transglutaminase
IgA tegen endomysium
IgG tegen endomysium
IgA tegen gedeamideerd gliadine
IgG tegen gedeamideerd gliadine
Anti-TG2 IgA ULN categorie

Vraag : Zijn er coeliakie gerelateerde antistoffen aantoonbaar?
In welke van de volgende categorieën valt de uitslag van de IgA transglutaminase antistoffen (TG2-IgA)?
<1x ULN, 1-3x ULN, 3-10x ULN, >10x ULN

Waarom zo opgezet?

De vorming van auto-antistoffen

T-cellen kunnen B-cellen aanzetten om (auto)-antistoffen te gaan maken

IgA antistoffen in de slijmvliezen
IgG antistoffen in de weefsels

Een glutenvrij dieet doet antistoffen weer verdwijnen!!!

Rondzending

Per jaar 2 rondes van 5 monsters.

Bepaling

- IgA tegen tissue transglutaminase
- IgG tegen tissue transglutaminase
- IgA tegen endomysium
- IgG tegen endomysium
- IgA tegen gedeamideerd gliadine
- IgG tegen gedeamideerd gliadine
- Anti-TG2 IgA ULN categorie

Vraag : Zijn er coeliakie gerelateerde antistoffen aantoonbaar?
In welke van de volgende categorieën valt de uitslag van de IgA transglutaminase antistoffen (TG2-IgA)?
<1x ULN, 1-3x ULN, 3-10x ULN, >10x ULN

Waarom zo opgezet?

Darmschade tot gevolg

Afbraakproducten van gliadine verhogen de permeabiliteit van de darmwand, waardoor microbiële en voedselantigenen kunnen passeren en een interactie aan kunnen gaan met het immuunsysteem.

Vlokatrofie Marsh-criteria

Biopsie = gouden standaard

Endomysium antistoffen

Indirecte immuno-fluorescentie-test

Endomysium is een laag bindweefsel dat rijk is aan tTG

Aanwezige antistoffen kunnen worden aangekleurd met IgA of IgG specifiek conjugaat

Weefsel: apenoesofagus

Rondzending

Per jaar 2 rondes van 5 monsters.

Bepaling

- IgA tegen tissue transglutaminase
- IgG tegen tissue transglutaminase
- IgA tegen endomysium
- IgG tegen endomysium
- IgA tegen gedeamideerd gliadine
- IgG tegen gedeamideerd gliadine
- Anti-TG2 IgA ULN categorie

Vraag : Zijn er coeliakie gerelateerde antistoffen aantoonbaar?
In welke van de volgende categorieën valt de uitslag van de IgA transglutaminase antistoffen (TG2-IgA)?
<1x ULN, 1-3x ULN, 3-10x ULN, >10x ULN

Waarom zo opgezet?

IgA vs IgG antistoffen

Anti-endomysium **IgA** is specifiekier dan IgG
Anti-tTG **IgA** is specifiekier dan IgG
Anti-gedeamideerd gliadine **IgG** is specifiekier dan IgA

(selectieve) IgA deficiëntie komt veel voor (= <0,06 g/L)
→ dan dus testen op IgG antistoffen

Bij jonge kinderen (<2 jaar) voorkeur voor anti-DGPA IgG

Rondzending

Per jaar 2 rondes van 5 monsters.

Bepaling

- IgA tegen tissue transglutaminase
- IgG tegen tissue transglutaminase
- IgA tegen endomysium
- IgG tegen endomysium
- IgA tegen gedeamideerd gliadine
- IgG tegen gedeamideerd gliadine
- Anti-TG2 IgA ULN categorie

Vraag : Zijn er coeliakie gerelateerde antistoffen aantoonbaar?
In welke van de volgende categorieën valt de uitslag van de IgA transglutaminase antistoffen (TG2-IgA)?
<1x ULN, 1-3x ULN, 3-10x ULN, >10x ULN

Waarom zo opgezet?

Richtlijn

SOCIETY PAPER

CME

European Society Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition Guidelines for Diagnosing Coeliac Disease 2020

*Steffen Huhse, ¹Sibylle Koletzko, ²Ilma Korponay-Szabó, ³Kalle Kurppa, ⁴Maria Luisa Mearin, ⁵Carmen Ribes-Konickx, ⁶Raanan Shamir, ⁷Riccardo Troncone, ⁸Renata Auricchio, ⁹Gemma Castillejo, ¹⁰Robin Christensen, ¹¹Jernej Dolinsek, ¹²Peter Gillett, ¹³Asbjørn Hrobjartsson, ¹⁴Tunde Kolari, ¹⁵Markku Maki, ¹⁶Sabrina Mai Nielsen, ¹⁷Alina Popp, ¹⁸Ketil Stordal, ¹⁹Katharina Werkstetter, and ²⁰Margreet Wessels

JPGN 70, 141-157 (2020)

Geén biopsie nodig!

Onafhankelijk van de aanwezigheid van klachten kan bij een **TGA IgA waarde van > 10x ULN** een duodenumbiopsie achterwege gelaten worden.

Mits de antistoffen worden bevestigd met een positieve Ema in een onafhankelijk serummonster.

Patiënten met positieve TGA IgA < 10x ULN komen in aanmerking voor een duodenumbiopsie.

Patiënten met positieve TGA IgG > 10x ULN ook

Rondzending

Per jaar 2 rondes van 5 monsters.

Bepaling

- IgA tegen tissue transglutaminase
- IgG tegen tissue transglutaminase
- IgA tegen endomysium
- IgG tegen endomysium
- IgA tegen gedeamideerd gliadine
- IgG tegen gedeamideerd gliadine
- Anti-TG2 IgA ULN categorie

Vraag : Zijn er coeliakie gerelateerde antistoffen aantoonbaar?
In welke van de volgende categorieën valt de uitslag van de IgA transglutaminase antistoffen (TG2-IgA)?
<1x ULN, 1-3x ULN, 3-10x ULN, >10x ULN

Waarom zo opgezet?

HLA associaties met coeliakie

Afwezigheid HLA DQ2/DQ8 sluit coeliakie uit

Risicogroepen: Down syndroom, Turner syndroom, type 1 diabetes mellitus, verwanten

Megiorni et al
J Biomed Sci 19, 88 (2012)

Table 2 HLA-DQ status and risk of Celiac disease

HLA status	Disease risk
DQ2.5 and DQ8	Very high
DQ2.5 (with a double dose of DQ8*102)	Very high
DQ8	High
DQ2.5 (with a single dose of DQ8*102)	High
DQ2x (with a double dose of DQ8*102)	High
DQ2x (with a single dose of DQ8*102)	Low
DQX.5	Extremely low
DQX.x	Extremely low

x = DQA1 alleles different from *05.
X = DQB1 alleles different from *02 and *03:02.
Disease risks for each HLA genotype are based on published data by Megiorni et al [49].

Naamgeving HLA-DQ2/DQ8

HLA-DQ2 / HLA-DQ8 is serologische typering

HLA-DQ moleculen bestaan uit een α - en β -keten

Je krijgt een set van je vader en een set van je moeder

Er worden dus maximaal vier ketens tot expressie gebracht, die verschillende heterodimeren kunnen vormen en niet noodzakelijkerwijs gelijk zijn aan die van de ouders

Ziekenhuis Rivierland

DNA-typing (mbv PCR)

HLA-DQ2 → 2.5 of 2.2

- DQA1*05 + DQB1*02
- DQA1*02 + DQB1*02

HLA-DQ8

- DQA1*03:01 + DQB1*03:02

Wat betekent het aantal digits in de typing?
eerste 2: allel, volgende 2: aminozuurverschil, laatste 2: nucleotideverschil

Ziekenhuis Rivierland

Externe kwaliteitsrondzendingen

Hoe goed scoren we?

Coeliakie

10 november 2022

Roseri de Beer
Laboratoriumspecialist klinische chemie
Bestuurslid sectie algemene chemie SKML

Ziekenhuis Rivierland

Vragen?

